

Pięć najważniejszych rekomendowanych działań w polityce gospodarczej Polski do 2022 roku

Rekomendacje makroekonomistów Europejskiego Kongresu Finansowego

Najważniejszym i najpilniejszym wyzwaniem dla polityki gospodarczej w najbliższych trzech latach będzie reforma finansów publicznych, w szczególności wzmocnienie dyscypliny budżetowej. Przewidywany wzrost obciążeń budżetu, wynikający głównie z dodatkowych transferów socjalnych nastąpi bowiem w warunkach słabnącej koniunktury gospodarczej.

Rekomendujemy:

- I. Prowadzenie antycyklicznej polityki gospodarczej, tworzenie buforów fiskalnych. Oznacza to co najmniej istotne zmniejszenie deficytu strukturalnego w okresie dobrej koniunktury. Dzięki temu stworzymy niezbędne pole manewru kiedy nastąpi pogorszenie koniunktury. Warto dodać, że antycykliczna polityka gospodarcza stanowi konieczny warunek trwałej redukcji bezrobocia i w związku tym jest polityką prospołeczną, stwarzającą warunki do redukcji ubóstwa i wykluczenia społecznego.
- II. Działania na rzecz ograniczenia deficytu strukturalnego, w tym ograniczenie sztywnych wydatków budżetu, oraz racjonalizację systemu transferów socjalnych. Warto rozważyć racjonalizację wydatków z tytułu „Rodzina 500+” w stronę wspierania zachęt do pracy (np. „ujemny” podatek dochodowy dla osób o niskich uposażeniach) oraz zwiększenia roli ulg podatkowych (zwiększenie kwoty wolnej dla każdego, znaczne ulgi podatkowe zależne od ilości wychowywanych dzieci) w miejsce bezwarunkowych wypłat gotówki.

Priorytetowym wyzwaniem, rekomendowanym przez ekspertów EKF już w ubiegłych latach, pozostają działania związane ze zniwelowaniem bariery pogłębiającego się deficytu zasobów pracy. Przekłada się ona na presję płacową i presję na marże przedsiębiorstw, ale co warto dodać może stymulować pracooszczędne innowacje. Warto zatem rozważyć przygotowanie kompleksowej strategii rynku pracy w Polsce w obliczu zmian demograficznych. W celu przełamania bariery deficytu zasobów pracy, eksperci EKF proponują w szczególności:

- III. Zwiększyć aktywność zawodową społeczeństwa, w szczególności poprzez:
 - odbudowę i rozbudowę szkolnictwa zawodowego oraz wdrożenie modelu edukacji opartego na analizie potrzeb rynkowych;
 - stymulowanie aktywizacji zawodowej seniorów lub wydłużenie efektywnego wieku emerytalnego;
 - uatrakcyjnienie telepracy;
 - działania zwiększające mobilność podaży pracy;
 - przesunięcie zasobów pracy w stronę zastosowań najbardziej produktywnych, w tym:

- rozszerzenie ucyfrowienia usług publicznych, pozwalające na przekierowanie zasobów pracy z biurokracji do sfery produktywnej (z konsumentów podatków do „płatników netto” podatków);
- stworzenie warunków do uwalniania zasobów siły roboczej z aktywności zawodowych o niewielkiej produktywności (np. niewielkie gospodarstwa rolne);
- podjęcie programów wspierających innowacyjność, mających na celu automatyzację najprostszycy procesów w celu uwolnienia siły roboczej do zadań o jak najwyższej wartości dodanej. W kontekście wyzwań demograficznych oraz w kontekście cyfryzacji (np. Przemysł 4.0) pożądanym wydaje się większa aktywność edukacyjna (państwa, samorządów przedsiębiorców) w odniesieniu do już teraz dostępnych technologii automatyzacji/robotyzacji, ich zalet, kosztów, potencjału wzrostu efektywności itp. – a w kolejnym kroku wypracowanie strategii wsparcia (np. w postaci ulg podatkowych) inwestycji w tym obszarze;
- stworzenie mechanizmów wsparcia pracodawców realizujących programy aktywizujące zawodowo kobiety;
- rozszerzenie aktywności szkoleniowej, aktywizującej długotrwale bezrobotnych i/lub poprawiającej zasób umiejętności bezrobotnych;
- wprowadzenie zmian w systemie wsparcia osób niepełnosprawnych, wzmacniające bodźce do podjęcia pracy oraz rozszerzenie programów szkoleniowych dla tej grupy;
- podjęcie działań na rzecz dalszego zwiększenia wydajności pracy oraz wydłużenia wieku emerytalnego;
- tworzenie warunków do powrotu Polaków z emigracji zarobkowej.

IV. Stworzyć spójną długofalową i inteligentną politykę imigracyjną, a w szczególności pełne otwarcie na napływ pracowników z zagranicy (głównie z Ukrainy i Białorusi) przy jednoczesnych kompleksowych działaniach, aby osiedlali się oni na stałe w Polsce wraz ze swoimi rodzinami. Szczególne ułatwienia powinny dotyczyć pracowników wysoko kwalifikowanych. W pierwszej kolejności oznacza to pilne wprowadzenie rozwiązań ułatwiających legalne zatrudnienie obcokrajowców i uzyskanie przez nich prawa stałego pobytu. Należy aktywnie prowadzić *industrial policy*, a w szczególności zachęcać do imigracji odpowiednio kwalifikowanej siły roboczej.

V. Wśród ekspertów EKF dominuje opinia, że priorytetowym zadaniem polityki gospodarczej sprzyjającym wzrostowi inwestycji prywatnych jest **zwiększenie stabilności regulacyjno-prawnej**. Oznacza to konieczność ograniczenia niepewności prawno-instytucjonalnej, stabilności reguł gry i przewidywalności otoczenia regulacyjnego. Ograniczenie niepewności prawno-fiskalnej jest koniecznym warunkiem poprawy klimatu inwestycyjnego i sprzyja inwestycjom prywatnym.

W celu zwiększenia stabilności regulacyjno-prawnej i praworządności należy m.in.:

- podjąć stopniowe działania upraszczające system podatkowy i paropodatkowy oraz likwidujące nieuzasadnione dysproporcje (w tym zrównanie poziomu składek KRUS i ZUS, obciążeń i zwolnień podatkowych płaconych przez różne grupy społeczne, przywilejów emerytalnych itp.);
- dążyć do zawarcia trwałego porozumienia z Komisją Europejską w kwestiach praworządności oraz wzmacniać relacje partnerskie w ramach UE przeciwdziałające

tendencjom protekcyjnym USA;

- poprawić przejrzystość, stabilność i przewidywalność otoczenia regulacyjnego w celu zmniejszenia ryzyka i zwiększenia atrakcyjności dla inwestycji prywatnych.